

nebožka
smrt
karel
šiktanc

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Nebožka smrt

Karel Šiktanc

(1963)

Znění tohoto textu vychází z díla *Nebožka smrt* tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Karolinum v roce 2003 (ŠIKTANC, Karel. *Žízeň; Heinovské noci; Nebožka smrt; Artéská studna*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. 195 s. Dílo Karla Šiktance, 1. Československý spisovatel. ISBN 80-246-0785-9.).

§

Text díla (Karel Šiktanc: *Nebožka smrt*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

ŠIKTANC, Karel. *Nebožka smrt* [online]. 2. elektron. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-801-4 (pdf). Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/31/55/21/nebozka_smrt.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 9. 5. 2017.

OBSAH

ČTYŘI DNY V TÝDNU.....	6
1.....	6
2.....	9
3.....	11
4.....	13
NEDĚLE TŘETÍ TŘÍDY	15
LONI.....	15
LETOS.....	18
DESET PODLE TRUHLÝ.....	20
NAPOSLED	25
TŘIATŘICÁTNIČKÁ	28
BÁSEŇ OSMI	30
POHŘEB KONCIPIENTA MÁCHY.....	36
SILVESTROVSKÁ NOC	39

ČTYŘI DNY V TÝDNU

1

BYLO PONDĚLÍ

V klubu číšník učil slunce tuctu úklon jaksepatří
Velká Střední Malá Žádná Velká Střední Malá Žádná
Na zdi portrét Kosti Biebla trochu šejdrem Jako
vždycky

Taková divná z ničeho nic úzkost
Že už to nejsem já Že zasedl jsem židli
Bílý nůž z nerezi
V okně stál motýlek
Nervózně škubal křídly
Ach tak
Už jdu Jen zaplatím
Zbytečně jsi mě hlídal
Se mnou to bylo vždycky tak Otec mě poslal
pro něco Přijď hned!
A já se zapovídal
Už jdu
Bože těch rozcestí a zastávek a schodů!
Kde jsem to byl?
Pojď modrásku
zas rozhrneme v kamnech mour a v tichu studní
vodu
Besídko!
Na špičatých prsou atlasový snůh

Klovala na zed' temně žlutá krůta
Kamenování ořechů!
Slavnosti k zbláznění zelená krásná krutá!
V kovárnách hřmí
Jdu omýt oči k ohništi Nad bledým uhlím
pláčou samy
Červený Černý dědkův úl
A sad mě čímisi konejší
a cosi vyčítá mi
Žebříky po pás prutům našich písťal
Moudrosti dřev!
Kořeny růží vypily krev z honů
Znamení lásek na nebi Tři jizvy
po třech výstřelech
Tři příčné hvězdy Orionu
Jsem člověk přítomný
Dusí mě k slzám bubny sfér
Armstrongův černý kašel štěstí
Té staré vsi však stará řeč
ať věrna mi
Řeč povříslu
Řeč hrubý stůl
Řeč pěsti
Nic není svaté
A nic bez šance
Provaz je cesta ke světlu
a taky cesta k smrti
Z žerdí je zítra hůl a bič
Jen z Voříšků
jen z Voříšků nebudou chrti
Jsem tady doma
V potocích
se nebe jako modrá ryba zmítá
Můj syn si kreslí dědkův hrob
Vřes

Mala pulchra vita!
Kříž
Mala pulchra vita!

2

BYLA STŘEDA

V zámku schůze Roky stará vážná schůze Hraběnky
a žlutí ptáci usínali na tapetách Slova Slova
Za zdí Dobříš hnala husy Park byl krásný Jako
vždycky

Taková divná z ničeho nic tíseň
Vidět tu zvonici
Průvan třás provázkem Zvon jmenoval se Hynek
Průhledné poledne
V hrbatém kamení
řeřicha kapucínek
Co živ
nebudu slyšet zvonit dvanáctou
jak zvonívala paní Svatá
Bim
Bam
A v pauzách pětkrát tloukla krev
Tenkrát mě prvně napadlo
že srdce nějak chvátá
Jednou
středa a čtvrtek
zvon se neozval
Ve vsi až hrklo z toho ticha
Stařenko!
V kopci mrtvý dům
Doktor měl brýle
Štěstí
Ještě dýchá
Slzavá pýcho!
Šel jsem vsí a svět byl můj

Zvon vyzváněl
Kohouti v proutí nebe na hřebínku
Jen paní Svatá
od těch čas
než vzala při zdi za provaz
klekala na dvě kolena
do hlíny v kapucínku
Už nic
Už to zní dávno jako lež
Už jen ta tíseň
když dopíšem stránku
Mít
verš
děravou zvonici
co
tichý
zvoní na poplach
když svět má na kahánku

3

BYL PÁTEK

V pokoji cizím ty a já Neznámí známí Kocour
Karty Někdo čet verše Někdo si vytáh
k podvazkům sukni Jistotou záblo Jako
vždycky

Taková divná z ničeho nic lítost
Už je to sedm let
V Čalovci zvonili
Váh
Bílý práh
Lokálka za předmostím
Stáli jsme v kalužích
Byl mezi námi dvůr
Jestlipak ještě máš ten temněhnědý kostým?
Na faře v oknech
harmonium
horečně dýchalo jak při svatebním marši
Byl mezi námi dvůr
A nebe rozbité
Smějem se
když si vzpomenem
Jsme o ten smích už starší
Stála jsi v kamení
lodičky plné slz
Za hlavou rovinu Půl nebe
a půl země
Byl mezi námi dvůr
Sníh
džber
dub na rakev

a ze slunce krev krvoucí
co hrnula se ke mně
Madonko!
Madonko z bábiny světlice!
Vzduch nad tebou se celý třás
divokým husím peřím
Šly pasačky
a zpívaly
Tulipánu černé srdce
komu já tě svěřím
Už neslyším
Už neslyšíš
Ten mezi námi širý dvůr
hlídej však se mnou do smrti
jak dítě
Pro úzkost
že jsem daleko
Pro úzkost
že jsi daleko když řeknu
Miluji tě

4

BYLA NEDĚLE

V průjezdech myli kropenatá auta Rodinky
v černém Regimenty džbáneků V kavárnách
peří paruky a mašle Svět jaksesluší
zíval Jako vždycky

Takové divné z ničeho nic ticho
V kanálech hrčel sníh Kry pod vodou
jak utopenci

Přijel jsem domů Svítili
Matčiny sponky Dříví Čaj

A parte na kredenci

Četl jsem třikrát Křížek

po křížku

FRANTIŠEK LISÝ

zesnul tiše

Kolem se přeli Dříč A

podivín A všechno sám

A venku lezl k tůním sníh

po rezovatém bříše

František Lisý

Bože

to je let! Ta kapela

co hrála nám

jestlipak ještě hraje?

Byla

nebyla vrabčí noc?

Táhli jsme z lesa devět bříz

a stavěli jsme máje

Koruny metly cesty

Byl nás houf Kocouří oči

někde blízko
Záviděli jsme hlavám bříz Zelené oči
na skle dívčích snů Takové
štísko!
Svívalo
Táhle Náhle někdo stál
Že je nás deset Víc
než stromů
František Lisý zčervenal
Že nemá komu A že nemá čas
A že už musí domů
Těch
let!
Hleděl jsem do noci
Vál mlhy stál tam nad vodou
jak mramorová bysta
Otec zvrh uhlí
setřás sních
a smál se
Křičí kohouti
Noc bude dneska čistá

NEDELE TŘETÍ TŘÍDY

LONI

Tenkrát,
to bylo Antoníčka,
neděle,
jak by pod kopcem větrali v cukrovaru.
Hoří!
volaly děti Říhovic v osadě Na Milosti
a bylo to jen slunce, vražené
po tmě jako nůž do říčky Beranice,
v které si Burda lakýrník pral štětky.
Levá,
levá,
křičeli tatíci v kulhavém průvodu
a něčí trumpeta se místo troubení jen smála,
tramtaradý,
a tramtaradá,
a babky v oknech s ní,
Na Milosti a hříště!
Kdy vás to, kozli, zase pustí!
Tatíci jako fúrie,
za hradbou v nebi bordobílý praporek,
šlapali,
zpívali,
v klobouku vrabce pýchy, že se to povedlo,

jedenáct kluků v osmnácti číslech!
A toho chechtání!
A toho stýskání,
na zádech truhlu pruhovaných dresů
jak rakev mladosti.
Nad vraty hřiště
rukou Burdovou
červeně stálo S. K. Na Milosti.
Muziky,
muziky,
po pláni vítr jako vlčák
a ukusoval travičku,
nad trestným územím motýli z vojtěšky
a otci synům šněrovali boty.
Už píská,
dělejte!
a prášili si veselkové šaty
a otloukali pěstí míč,
bolavé slunce léta na prstýnku.
Foukalo od vody.
Předseda Týč měl velurový klobouk
a z čar se kouřilo
a v brankách sítě břicha na prasknutí,
marš drnčel,
běželi,
František,
Jiří,
Karel,
Václav...
osada si je nahlas počítala
a smála se,
že zaplať pámbu...
bylo jich jedenáct.
Svítily rybníky,
a trubka po klandru,
tramtaradá,
a tramtaradý,

míč z bílé kůže na prostředku světa.
Mladíci podle velikosti,
nažehlení,
a v pozoru,
hleděli k práporu.
Ticho,
jen starý jez,
jak by mu bylo za zdí něco k pláči.
Byla neděle,
svatého Antonička,
svět,
oko v díře po suku,
kradí se díval
na hru třetí třídy.

LETOS

Bejvávalo.

Trubky stárnou.

U Karásků prostřed dvora

neděle jak černý anděl

klečí,

klečí v mokré slámě,

čeká smrt.

Tramtará,

už už se šoupe.

Starci v kruhu ustupují,

sáčka z bálů se jim v radě hrbatí

a lámou v kříži,

pohřebňák se černým zadkem tlačí s pláčem mezi

vrata,

máry vstříc.

Koně kopou.

Zvonek svatý Petr hrká po kamení v Beranici,

babky za zdí šlapou v proutí,

bezinková krev, a kočí

ospalý

a smutnosmutný

na šejtroku sliní tužku,

přeškrťává,

odškrťává

příjmení a vsi a hroby.

Františku!

Děšť nahmát víko,

Karáskova mezi bratry
jako kříž
a z věnců práší,
nikl bubnů samá slza.
Mží,
sad pláče.
Houf se řadí.
Čehý!
koně, jeden,
druhý,
ohlídli se někam k hříšti.
Za sklem oblak žlutá svíčka.
Jede,
jede po Milosti
bronzovaná fůra s věnci,
deset kluků podle truhly
zakopává,
posmrkává,
z bordo dresů bíle kape.
Lehounký,
vůz chrastí si to,
křemínkem to srší
v blátě.
Zem,
jak vždycky, jde-li po ní
smrt – jen dítě,

v brodech praská.

DESET PODLE TRUHLY

Bůhví,
snad se to smí
dívat se cestou po rakvi, když vezou
kamaráda.
Snad se to musí.
Kdopak ví.

*Františku
to byl kiks Přiběhli Ježíšmarjá A já už hnal
Bylo tam jenom nadrobím smaltu A trochu vápna
z patníků A hřebínek co sme si v Hradech
kupovali stejnej Vidiš A toho slibování A toho
prošení Kdepak Vždycky je někde jedna zatáčka
skrz kterou je nám hanba jezdit šourem Nebo
sme k ničemu*

Snad se to musí.
Kdopak ví.
Kapelník ruce na prsou, jak by nes černou
krvácivou rybu.
Činely chraptí.
Kola jdou.

*Zase ta písnička
Smutná A pitomá Mamince taky Tenkrát Bylo
k bouřce Táhli mě za ruku Pojd' Udělej křížek
Hrob samý macešky Strejda hrál klárinet A smál
se v každý pauze jen abych nebrečel To už je*

*sedm let Teď budu Františku brát vodu na dvě
vázy*

Činely chraptí.
Kola jdou.
Mladíci, mokří na kůži, jak by je cestou
vysvlíkali.
Smrt po nich šilhá.
Mží a mží.

*Ne
To si neměl Františku To si mi neměl Doma
řvou A holky v zádech ouchcapečky Krňous A
šprk A zagroškudla Měl sem jen neděli Vilímek
Vilímek volali troubili Hřiště jak plátýnko
z Pólovic biliáru A já Sám Po křídle Stačilo
mi to na dlouhatej tejden*

Smrt po nich šilhá.
Mží a mží.
Vítr si hvízdá ve váncích, vrabci se plaší
v parohatém křoví.
Iluze smíchu.
Kůň si vzdych.

*Jednou
už dávno šli sme na kočičky Rozkročmo stál si
nad vodou Nůž křivej vzteky Něco hergot začít
Dyť sme tu faktum jako Na Milosti Krouživý ticho
Stejskali si psi A ty si sedřel dlaní prut až
bylo v říčce od kocourů bílo*

Iluze smíchu.
Kůň si vzdych.
Kocí, bič v rouře u kolen, tiše mu cosi
odpověděl.
V akátech slunce.
Od rzi den.

Františku

*odpusť Tenkrát ve škole Bejvali na nás zlí
Děte si k panenkám Bradičky od mlíka A my
v Růžovic stodole U stropu Na slámě Pojd'
umřem Na truc Budou pro nás fňukat Stáli sme
ve snopku Strachy sme plakali A ty A ty teď
vážně Já Jak bych tě zradil*

V akátech slunce.

Od rzi den.

Na hřišti stojí hejno hus, parte se třepí,
prapor práská.

Koně jak vzteklí.

Drnčí vůz.

Já byl jen do počtu

*Dřevo křičel si na mě A já jak zjevenej
Sněhulák v aprílu Byl bych ti párkrát s chutí
rozbil hlavu Ale co sám S mrkvi A s holubníkem
A matka samej strach No tak sem hrál Teď Zas tvá
zásluha Vráti se mi ta mizeryje zpátky*

Koně jak vzteklí.

Drnčí vůz.

A prr! a průvod zůstal stát, předseda věší
na kabinu věnec.

Vítr škub mašlí.

Bubny vrat.

Brácho

*cos dělal Teď mám po škole Maminka jako kůl
A strejci daleko A grunt To znáš Ten se sám
nevobdělá Taková hloupá smrt Na skříní tvoje
prázdný šaty na ramínku a maminka jak duch
Tu motorku Tu brácho radši prodám*

Vítr škub mašlí.

Bubny vrat.

Koně se točí nazpaměť a obracejí
k Beranici.
Nebesa křížů.
Svatá zeď.

*Co mi kdo bude
o smrti Nešťastná Šťastná Nikdo neví nic
Tvojí jízdy byly o ceny Závodů světa šestkrát
v tejdnu Zvedali sme tě eště si se smál
Jak vítěz Jako u cíle Člověk se musí s něčím
předhánět když kolem všichni jenom kibicují
Kdo to ví líp než já*

Nebesa křížů.
Svatá zeď.

A hrobník jako generál, bronz v zádech, civí
před špalírem hrobů.
Kapela stojí.
Marš jde dál.

*Já křivák
já si to tak přál Aby ho šlak Snad by si
potom aspoň všimla Nadbíhal sem jí Prosil
Psal Když spolu začli chtěl sem utýct ze vsi
Aby ho šlak A teď to teda mám A hanbou bych
se namouduši propad Aby to šlak*

Kapela stojí.
Marš jde dál.

Dresy se řadí za vozem, Karásková
se hroutí bratřím v rukou.
Křídlovka sólo.
Voní zem.

*Tak sbohem Franto
Musíme už jít Hrajeme o půl pátý jako
vždycky Poslední zápas V desíti Budou se
chechtat Vzdejte to Nebo si pučte předsedu*

*Ať My to Franto nesmíme dnes prohrát Nebo
sme k ničemu*

Křídlovka sólo.

Voní zem.

V hlavě se třese hlídka svic, průvod se po dvou
rozchází k svým hrobům.

Hrobník se svlíká.

A už nic.

NAPOSLED

Už je konec.
Odpískáno.
Venku ještě někdo jásá,
někdo tleská,
ale málo,
jenom větve o kabinu, samý kloub
a samá rána, třou se,
vržou jako dřív.
Sedí v řadě,
trika
v hrsti.
Sedum, osum, devět, deset,
předseda je mlčky sbírá,
chodí, chodí
deset pešků, chodí, chodí okolo.
V truhle zrzavý flek smůly.
Mlčí,
dech jak na špagátku,
zuté boty
ještě dupou.
Mezi dveřmi míč,
už cizí,
šláp si mokře na řemínek,
ve vápence,
tence
hřímá.
Je to moc, dva pohřby za den.

Je to moc. A branky
padnou,
tráva samý drn a chroští,
nedělička k neděličce
nanicovatá.
Mlčí,
stárnou.
Pak zem praskne.
Počkejte, předsedo!
A hrom,
a blesk,
a běží k truhle,
táhnou trika za límeček,
dupání,
troufání.
Dyť eště uvidíme!
Tramtaradý,
a tramtaradá,
někde blízko někdo troubí,
kdo to troubí,
páni!
v bouřce!
jdou
a vpředu stará cesta
skrz osadu běží k nebi,
jentaktak se na ni vejdou.
Strkají se.
Trojčí.
Klejou.
Chechtají se,
aby fízli
nevšimli si prostřed řady
smutné díry,
co jde s nimi.
Prvně velcí,
vidí
v dálce

hrby světa, které zebou.
Prvně vážní,
cítí
trávu,
hořce voní, až se dusí.
Prvně spolu,
po kousíčkách
tmou
se derou proti nebi.
Hvězdy srší.
Vesmír couvá.
Je jich deset
na jednoho.

TŘIATŘICÁTNIČKÁ

Bohdanu Kopeckému

Ta červená,
ta červená, co najdeš na obraze
ráno,
to je krev.
Palice bodláků párají suchou tmou.
U hradla číslo 571
na jedné noze
čeká Robert Lukáš,
opřený o větev.

Posedlí hrůzou,
že nám prchne vlak,
běžíme
noc co noc
k strážnímu domku vedle trati.
Kastrolek s mlíkem v koutě vrat.
Budem tu vždycky nasedat –
platí?

Kohouti,
ochraptělí,
vykřikli v dálce z mokrých plínek,

směšní,
teď začnem kašlat prach.

To nic.

To nic,

 kdes na haldách
nám ženské hlavy omyjou
rukama od mydlinek.

Sbohem.

 Vlak na Prahu,

budí mě,

budí

krásný bílý hrom:

 García Lorca,

 García Lorca,

Ta červená,

co najdeš na obraze

ráno,

to je krev.

A bude ještě horká

BÁSEŇ OSMI

Vyplouvali
a jeseň v rudém kareninském šálu
přeběhla hráz.

Vasjo!

Zvonec se třás
a slunce v šalupě
bloudilo po kanálu.

Byl bílý den,
až slzy.
Nevlály prapory.

Vasjenko!

Vasjo!

bílý den,
jen šturman salutoval stožárům Aurory,

jen čišky po kajutách tenounce zvonily
a plavcům bylo zima
pod hrubou košilí.

Nehledejte hrob Vasilije Samuškova.

Je na něm sníh.

Sníh prach.

Sníh kámen.

*Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

Zem třásla stromy,
teskné listí,
ševci se zuli z bot.
Svatební,
pohřební
zvonily zvony.
A marnivcům šlo o život.

Před nimi moře.
Vzteklá voda.
Ve větru bubny všech kutálek světa
a jedny housle z jedné vsi.
Ta muzika,
ta muzika, co trhala jim léta
na oknech závěsy.

Drali se po moři a moře bylo temné.
A někdo bíle křik.
Znělo to jako *Země!*

*Nehleďte hrob Oskara Kričaka.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

Lišaji ticha
slétlí z hor,
tinktura světla tekla po závějích.
Smrtelně bledý led.
Z omrzlin bíle krvácelo slunce.
Ta nikdy ničí zem
teď byla jejich.

Slepí,
valili z podpalubí
sudy, drkotal zuby
traktorový vlak.
Ještě se, stébélko, z kajuty zeleně usměj!
Zalít tě přijdem
až pak!

Jeli. A z nebe hrnula se krev jak z přeřezané žíly.
A sirény šly za nimi
a bosy zabloudily.

Nehledejte hrob Alexandra Smirnova.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.

Svázání provazem
na oběd lezli po čtyřech jak psi
a svět se smál
a svět jim hrál
na ledovaté pile.
Horečky, žluté střevíčky,
rozkročmo seděly jim v týle.

Obklady na kost,
večer co večer
zpívala v houfu ohraný šlágr bílá ves:
Zítro, už zítro bude tu město,
barevný město,
přijedou vlaky, propíchne mraky
stožárovej les...

Šestiměsíční den pad na sníh,
křeče, krev, vyly mu v patách feny.
A hvězdy hrudí stříbrnou padaly na antény.

*Nehledejte hrob Hanse Christiana Poppa.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

A byla noc
a druhá, třetí
letěla, letí na koštěti,
noc hysterka,
noc černá flétna,
nepříčetná
noc,

a marno volat o pomoc,
nejblíž jsou lodi v Kapském Městě,
hřebíčky z map
se sypou se stěn,
Vasjenko! Vasjo!
někdo křičí,
a čaj se hrne po vařiči,

uragan,
uragan ze čtyř světa stran, zem hučí.
A osm mužů v baráku si padlo do náručí.

*Nehledejte hrob Alexeje Děrgače.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

Sníh u dveří,
sníh po střeše,
čvachtá mu voda v botách,
nějaký pach,

snad je to strach,
se křivým dřívím
protáh,

nějaký pach,
nějaký dým,
a běží k nim,
srazili se jak vlaky:
Zítřka, už zítřka stožárovej les...
strop hoří, vidět do nebes,
... propíchně, pro pích ne mraky.

Sběhla se, smekla bílá ves, leželi v těsném kruhu.
Barák měl ve zdi dřevěné ryšavou kytku plamene,
světýlko dobrodruhů.

*Nehleďte hrob Igora Popova.
Je na něm sněh.
Sněh prach.
Sněh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

Bylo to na Pobřeží pravdy.
V moři stála
malá skála,
vykopali,
vystříleli hrob,
osm rakví, osm kladiv,
osm rzivých skob,

osm hran,
jak kry se tloukly,
osm párů bot,
v nichž si cestu prošlapával,
slunci mával,
zakopával
světa lidský rod.

Vlál,
vlál kareninský šál na hřbetě zmrzlé skály.
Nejmenší hřbitov země spal. Psovodi zapřahali.

*Nehledejte hrob Anatolije Bělolikova.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida.*

Taková cizí, nesmyslná smrt.
Ženy a matky
u dveří,
ženy a matky
mezi vrátky
shrabují sníh
a nevěří,

taková cizí, nesmyslná smrt.
A přece, nech nás
jednou, světe,
uhořet radši ve sněhu
než usnout v trávě na břehu,
popel
ať prší po planetě,

ten hrob, ten hrob tam v daleku
je jenom kámen na počátku cesty.
Taková cizí, nesmyslná smrt. A kolik je v ní štěstí.

*Nehledejte hrob Oldřicha Kostky.
Je na něm sníh.
Sníh prach.
Sníh kámen.
Mletá slída.
A zemi, v které spí, říkají Antarktida*

POHŘEB KONCIPIENTA MÁCHY

Josefu Vohryzkovi

Těch pár slzí v kameníčku,
to je slída,
velebničku,
to je jenom slída.
Smutný funus.
Jenom Labe
bílou nohou v zemi hrabe,
s rakví
dvanáct řemesníků
a třináctá bída.

*Já ho neznal, bručí pekař,
to je smrtí, to je smrtí,
kameníka škrť
boty.
Průvod líně šlape v hlíně,
v Terezíně u kumpačky
pláče trubka kasárenská
maní
mezi ploty.*

*Že prej písar. Od Durase.
Truhla skřípe, natřásá se,*

kaluž, kámen,
levá, pravá,
švec má hlad a pokašlává,
mlhy na tři sáhy.
Kdosi hledí do daleka.
Hlupák bytná!
Ještě čeká
na dostavník z Prahy.

V Praze krápe,
v Praze
vanou oknem saze
na svatební bledé šaty,
u Štěpána zvoní hrana.
Všichni svatí potentáti
srdce ryzí
trýzní strachy,
že jsou básně pana Máchy
lidu cizí.

Mizéryje, na mou duši,
řezník dupe v kameníčku,
bytná nese v bílé nůši
svíčku,
kříž a skobu.
Radobýl
a Hanžburek
a Košťál.
Tichý, řídký, černý špalír
nad kozelci hrobů.

Padá, padá
střemhlav kytky,
rozpažené stuhy,
dvanáct párů rukou skládá
truhlu na popruhy,
bytná pláče, vítr tříští

chorálová slova.
Ze hřbitova
letí vrány. Letí
k popravišti.

Buben hlíny.
Dvanáct mistrů, jak by troubil,
samozřejmě
stojí zpříma
nad mohylou v kruhu.
Není píd', kde v patách kleknout.
Jejich děti - jejichž jména
budou teprv vyslovena -
líbají jim blízko země
ruce na popruhu.

SILVESTROVSKÁ NOC

Bilo dvanáct.

Bylo bílo.

Naposled a prvně bílo. Jako krev se městu k srdci
lilo světlo, co kde bylo, hořel bar a sedm hospod.

Periferní kameníčko, slepé, stálo prostřed plotů,
hrčel jez. Trumpety a zvon a hvězdy. Metly v břízách
tloukly do tmy, třicet ran a modrá jizva, jizva luny
na pontónku, pominutá bryčka větru přes šraňky
a na červenou, stříkal sněh.

Bylo

bylo

Bylo loni

Bylo bílo Bily zvony

Toho roku

někdo volá

Někdo v olších skáče se zdi

Běží

běží přes přejezdy

V loužích hvězdy

V loužích kola

V prutech růží
husí kůži
noc se třese
kašna zvrací
Sněhuláci
v pění z piva
Člověk běží
noc se kývá
Zimníček a rzivá
hřívá Něco křičí
Kašna plivá
Jak by prosil
Město zpívá

V nahé síni
zmrzlé plíny
lampióny
buben boty
Člověk stojí před kuchyní
v zádech jiní
Šenk se potí
Lidi honem! Stoupá voda!
Sál se směje
Voda! Voda!
Dej si pivo, je tě škoda!
Mokré brady
Sedí zády
Zavři, zrzku!
Táhne tady!

Z divadla zní
tuš
a trylek
Víly
chvíli bez košilek
Hrají frašku
pro pět šašků

Smích
až pláč
A sklo se tříští

Člověk běží po jevišti
Nechte řečí! Stoupá voda!
Lóže ječí
Voda! Voda!
To je komik! Ten to podá!
Člověk klečí
Světlo bodá

V baru
krb
a chvění sklenek
plyš a parfém z podprsenek
Bledá paní sní –
a za ní
udýchaný
člověk z venku
Ryšavečku, nemáš stání.
Pij!
A člověk srazil sklenku
Mějte rozum! Stoupá voda!
Bledé stěny
Zvedli sklenku Tumáš, brášku!
Za urážku!
Víno pění
Paní pláče
Vyhodili okny rváče
na dláždění

Zvon.
hrb noci.
Bije jedna. Řeka někde blízko šteká,
náměsíčný, člověk táhne, za ním řídký, směšný průvod.
Klobouk, límce, lesklé boty. Dva, co vědí, co je voda.

Dvakrát třikrát po povodni nesli na věž černý
prapor, ryli hrob. Vojáci. A jedna dívka, kramflíčky
se klepou strachy, marně krásná, marně věrná. *Marie,*
běž, hergot, zpátky, dyť mě nikdo neukradne!
Syn a otec, po letech zas na skok spolu dokázat si,
dovědět si, že jsou lepší, nežli byli. Někdo cizí,
kdo byl sám.

Řeka pění
Po měkounkém břiše
tiše
leze
leze po řetěze
do psích bud' a do stavení
Dusí husy Dusí feny
Vlny v mlze
drze cení
zuby v plotech prázdných domků
Plavý kohout na pontónku
Škube křídly
Utopený

Deset lidí
sotva dýchá
Valí šutr Hrnou hlínu
čichá čichá voda tichá
čichá čichá
člověčinu
Houf
se šine v mokré hlíně
Tahá
skříně
Kácí stoly
Řeka sahá
lidem k hrudi
Voda studí
Voda bolí

V okně chrup
a srdce z pouti
Šklebí
se jim proti nebi
Na řetízku
chromé štěně
ustrašeně
kňučí v proutí
Potáciví
šlapou v písku
Ještě dříví
Hradbu z lavic
Slečinka
si v temné strouze
dýchá
dlouze
do rukavic

Ještě cihly
Ještě kámen
Ještě zdvihli
kabát s ramen
A už nic
Jen kdosi smeká
A jen otec
na dvou schodech
pod košilí
mokrý šátek
Husy kvičí na záchodech
Řeka
kleká
Couvá z vrátek
To nic není, mám tu léky.
Jatá
voda ledovatá
padá naznak
na dno řeky

Křeče

věží.

Čtvero zvonů. Na bosenských švestkách bláto.
Promáčení, potrhání, dřepí lidi v mokřím písku,
fialové trní v očích. Celí pláčou. Zem se třese.

Naposled se řeka zvedla, naposled si křivě stoupla,
v mramorových loktech tělo. Zimníček a rzivá hřívá.
Položila jim je k nohám, ryšavec se dívá k nebi.
V očích hřeb sražené krve. Z probodených nebes
létá drobný čistý ovčí sníh.

Nevykřikli

Neplakali

Jenom vrásky prostřed slzí

(zrzy, zrzy

co tě mrzí...)

se jim teskně

smutně smály

Vítr v dálce

vypřáh bryčku

Neplakali

Jenom slzy

Devět párů rukou

svlíká

nebožtíka

ze zimníčku

Devět párů rukou láme

u lavice

křivé nohy

Metelice Stohy

peří

Na prkně

ho

zapadlého

nesou kolem lamp a dveří

Osm hřbetů
natruc světu
Vzadu malá
slečinka
si plete
vlasy
Pozůstala
Bije pátá
Bijí vrata
město hledá v kapsách klíče
Luna chvátá
po dláždění Lidi
k prknu zapřažení
vyšli z bláta
do uliček
U kostela na rozcestí
podnapilá
bledá paní
do okapu
mlátí pěstí
*Žádný spaní,
milostpáni!*
Na náměstí
leze z brány
osm chlapů
nebožtíček

Kašna
zívá.
Na roubení rozkročený, mladý smutný kapelníček
troubí sólo. Okna drnčí. Město, hlavu v mokřém
hadru, bolavé a vrávoravé, stojí v prádle za záclonou,
stojí, škytá *Pa-ne-bo-že! Cos to křičel? Je to chvilka.*
Ryšavečku, mar-já-pa-no...

Konec sóla
V loužích kola.

Kapelníček svěsil trubku
Dupot bot a slečinka si
vzadu ždímá vodu z čůpků
Farář běží
temnou věží
Zvon A zvon A na chodníky
prší kytky od muziky
Díky, chlapci!
Díky!
Díky!
Farář pláče
Město tleská
Sněhem bitá noc se zmítá
Smrti v patách
černá stezka

Kohoutivé
rozsvěcení
Tma se trhá
Tma se třepí
o antény
o kamení
Smrt má v očích střepy
slunce
Město křičí
Vítr sténá
Slečince se vzadu lepší
mokrý sukne na kolena
Zvoní zvony
Město mává
Silvestrovské
lampióny
Sláva, chlapci!
Sláva!
Sláva!

Hluší,
jdou
a prkno řeže, tělo těžké jak půl světa. Do márnice
tisíc kroků. Tisíc kroků, bude ráno. Bude svátek.
Bude ticho. Ticho, ticho, ticho — — —

Roky
roků
tisíc kroků
Tisíc kašen
Budou plivat
Tisíc oken
Budou zpívat
Vivat, chlapi!
Vivat!
Vivat!
Roky roků
Žízeň dusí
Vítr smetá
stopy sketů
Roky
roků
tisíc kroků
k slávě světa
Na truc světu

Karel Šiktanc

Nebožka smrt

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání (elektron. 2. vyd., 1. vyd. v nakl. Karolinum)
Verze 1.0 z 9. 5. 2017

ISBN 978-80-7532-801-4 (pdf)